

نبرد قله‌ها

نوشیر قائم

کامران جعفری

محمد هادی جلیلیان

چاپ اول
چاپ دوم

نشر گلچین ادب

رشناسه: قائم، نوشیر، ۱۳۴۳-

عنوان و نام پدید آورنده: نبرد قلّه ها / مولفان: نوشیر قائمی، کامران جعفری،

محمد هادی جلیلیان، استاری داراب گلچین

مشخصات نشر: کرمانشاه: گلچین ادب، ۱۳۹۶

۸۳ص. مصورارنگی

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۷۸۹۰-۸۲-۰

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: جنگ ایران و عراق- ۱۳۵۹-۱۳۶۷- کرمانشاه-- نبردها

موضوع: Iran-Irag War, ۱۹۸۰-۱۹۸۸ - - Kernmanshah - Campaigns

موضوع: جنگ ایران و عراق- ۱۳۵۹-۱۳۶۷- ارتفاعات بازی دراز

موضوع: Iran-Irag War, ۱۹۸۰-۱۹۸۸ - - Bazideraz Heights

موضوع: Iran-Irag War, ۱۹۸۰-۱۹۸۸ - - Bazideraz Heights

موضوع: جنگ ایران و عراق- ۱۳۵۹-۱۳۶۷- عملیات مطلع الفجر

موضوع: Iran-Irag War, ۱۹۸۰-۱۹۸۸ - - Operation Matlaolfajr

موضوع: جنگ ایران و عراق- ۱۳۵۹-۱۳۶۷- عملیات مسلم بن عقیل

موضوع: Iran-Irag War, ۱۹۸۰-۱۹۸۸ - - Operation Moslem ibn-Agil

شناسه افزوده: جعفری، کامران، ۱۳۶۱-

شناسه افزوده: جلیلیان، محمد هادی، ۱۳۶۱-

شناسه افزوده: گلچین، داراب، ویراستار

۹۵۵/۰۸۳۳

۳۹۲۹۱۴۵

۱۳۹۶ ۲۲ق/ ۱۶۰۶ DSR

کتاب شناسی ملی

نشر گلچین ادب

adabgol@gmail.com

golchindarab@yahoo.com

1.99189280225

نبرد قُلّه ها

نوشیر قائمی - کامران جعفری - محمدهادی جلبانیان

داراب گلچین

ویراستاری:

داراب گلچین

صفحه آرایی و طرح جلد:

گلچین ادب

نشر:

۱۰۰۰ نسخه

شمارگان:

اول ۹۶

نوبت چاپ:

۹۰۰۰ تومان

قیمت:

978 - 600 - 7890 - 82 - 0

فهرست

مقدمه / ۳

عملیات بازی دراز / ۷

رحله طرح ریزی / ۷

جریان ورود بازی دراز / ۱۳

عملیات انعام سیاه کوه (طلع الفجر) / ۳۳

شرح عملیات / ۴۰

نتیجه کلی عملیات، مطلع الفجر / ۴۸

علمیات آفندی مسلم بن عقیل / ۵۱

طرح ریزی عملیات و آمادگی / ۵۱

الف- سازمان برای اجرای مأموریت آفندی / ۵۱

ب- سازمان برای اجرای مأموریت پدافندی / ۵۱

هدایت عملیات مسلم ابن عقیل / ۶۴

نتیجه نهایی عملیات مسلم ابن عقیل / ۷۷

تصاویر / ۷۸

هنگامی که اختلالات سیاسی حکومت عراق با دولت جمهوری اسلامی ایران رو به شدت می‌گشت، به مرحله برخورد های نظامی نزدیک شد، مسئولان عراقی تنها دلیل اساسی خود را برای آغاز جنگ، باز پس گرفتن مناطق مورد اختلاف در میمک و زین الکشی یا به اصطلاح عراقی ها ارتفاعات سیف سعد و زین القوس عنوان کردند و ادعا کردند که در قرارداد الجزایر، ایران به کلیه خواسته های خود در شط العرب (فرات رود) رسیده، ولی عراقی ها به خواسته های خود در مرز زمینی نرسیده اند. لذا رئیس جمهور عراق رسماً اعلام کرد که مناطق یاد شده را با زور و قدرت نفوذی از ایران خواهد گرفت و در راستای تحقق این امر، بدون ارجاع آن به مراجع ذیصلاح بین المللی که در قرارداد ۱۹۷۵ به وضوح بدان اشاره شده است تجاوز به خاک جمهوری اسلامی ایران را با مقدمه چینی های متعدد آغاز کرد. زمین های مورد ادعای عراق حدود ۳۲۰ کیلومتر وسعت داشت که قسمتی در منطقه زین الکشی و بخشی در میمک واقع بود و تجاوزات مقدماتی عراق از اوایل سال ۱۳۵۹ از این مناطق آغاز شد، ابتدا نیروهای مرزی و به تدریج نیروهای منظم ارتش عراق در منطقه مرزی مهران و قصر شیرین اقدامات خصمانه علیه مرز داران جمهوری اسلامی

ایران شروع کردند و به مرور عملیات تجاوز کارانه خود را توسعه دادند تا جایی که در ۱۱ اردیبهشت ماه همان سال منطقه مرزی قصر شیرین و نفت شهر و سپس در ۱۱ خرداد ماه، پاسگاه های مرز غرب مهران مورد تجاوز آشکارای ارتش بعث عراق قرار گرفت.

پس از گلوله باران قصر شیرین در ۱۳ خرداد ماه سال ۵۹ دو روز بعد، یعنی در ۱۵ خرداد ماه نیروهای منظم عراق در نزدیکی خط مرز متمرکز شدند و همراه این تجاوززات بمبئی نیروی هوایی عراق نیز به بمباران مناطق مرزی شدت بخشید. در تیر ماه ۱۳۵۹ ارتش عراق تجاوزات رسمی خود را در منطقه زین الکش آغاز کرد. مطلقه خان لیلی را مورد تهدید جدی قرار داد به نحوی که ارتش جمهوری اسلامی ایران مجبور شد تمام عناصر لشکر ۸۱ زرهی را جهت مقابله با این تجاوزات به مناطق مرزی دو کشور اعزام دارد.

در ۱۱ مرداد ماه، ارتش رژیم بعث عراق حمله نسبتاً وسیعی را در منطقه زین الکش اجرا کرد و تلفات سنگینی به نیروهای مدافع و مقاوم جمهوری اسلامی ایران وارد ساخت، اما به هر حال در سال ۱۳۵۹ ایران اسلامی حمله نیروهای متجاوزان عراق را دفع کردند. در اوایل شهریور ماه آرامش نسبی در مناطق مرزی برقرار بود، اما در هفتم شهریور ماه بار دیگر پخلانۀ ارتش عراق، شهر قصر شیرین را گلوله باران کرد. این عمل در دهم شهریور ماه هم تکرار شد. در حمله نخستین، بیش از ۳۰ نفر از اهالی قصر شیرین مجروح و در مرحله دوم ۴۷ نفر از مردم مظلوم این شهر شهید و مجروح شدند. پس از شدت یافتن تجاوزات عراق در سایر نقاط مرزی از جمله نفت شهر و وارد عمل شدن نیروهای هوایی دو کشور از ۱۵ شهریور ماه، درگیری های مرزی از حالت تصادفات پاسگاه های مرزی خارج شد و به صورت نیروهای جدی و موضعی بین طرفین درآمد.

در سکردهم شهریور ماه ۱۳۵۷ ارتش جمهوری اسلامی ایران را
پاسگاه مرزی را منهدم ساختند و قسمتی از قلمرو جمهوری اسلامی ایران را
اشغال کردند. در منطقه میمک نیز ارتش رژیم بعث عراق وارد عمل شد و
پاسگاه رضا آباد را اشغال نمود. برای عقب راندن نیروهای متجاوز از منطقه
زین الکش و شمال غربی مهران، رزمندگان ایرانی واکنش شدیدی از خود
نشان دادند و بدین ترتیب درگیری های مرزی گسترش یافت. عراقی ها ضمن
گلوله باران قصر شیرین به تاسیسات آب و برق آن شهر خسارات زیادی وارد
کردند و ضمناً توانستند مواضع خود را در منطقه اشغالی زین الکش مستحکم
سازند. در ۱۹ شهریور ماه در شمال غربی مهران پاسگاه مرزی نی خزر نیز
توسط ارتش عراق اشغال شد. بدین ترتیب اشغال پاسگاه های مرزی و یا
انهدام آنها دامنه گسترده تری یافت. دولت عراق در ۱۹ شهریور ماه، طی یک
بیانیه رسمی اعلام کرد که از خاک ایران منطقه ای به عرض ۲۵ کیلومتر و
عمق ۵ کیلومتر در رین الکش اشغال کرده است. در مقابل این
تجاوزات غیر اصولی و غیر منطقی، ارتش جمهوری اسلامی ایران ناگزیر از
دفاع بود، لذا در ۲۱ شهریور ماه دستور داده شد که یگان های عمده برابر طرح
های پدافندی موجود به مناطق مرزی اعزام گردند و از فردای آن روز،
رزمندگان جان برکف ایران اسلامی تلاش کردند تا متجاوزان عراقی را از پاسگاه
های اشغال شده هلاله، نی خزر و انجیره عقب بکشند و تا حدودی نیز در این
امر موفق شدند. اما در مناطق دیگری از جمله نفت شهر و سومار چند پاسگاه
دیگر به اشغال سربازان عراقی درآمد و سرانجام نیز به واسطه اصلحی مورد
ادعای رژیم عراق یعنی مناطق زین الکش و میمک تحت کنترل کامل ارتش
آن کشور قرار گرفت و صدام حسین، حاکم فرصت طلب عراق که برآورد کرده
بود که ارتش جمهوری اسلامی ایران بیش از چند روز توانایی مقاومت در
مقابل ارتش وی را نخواهد داشت به زعم خود اندیشید که با اشغال بخش

بیشتری از خاک ایران موقعیت استوار و محکمی در رهبری جهان عرب برای خود فراهم سازد تا در رسیدن به اهداف استراتژیک و دوربرد حزب بعث، راه هموارتری پیش رو داشته باشد. بنابراین در ۲۵ شهریور ۱۳۵۹ تصمیم نهایی خود را برای تهاجم سراسری و همه جانبه به قلمرو ایران اسلامی گرفت و طی یک مخبرانی رسمی قرارداد ۱۹۷۵ الجزایر را که شخصاً امضاء کننده اصلی آن بود پاره کرد و آن را ملغی شده اعلام نمود و سرانجام نیز در ۳۱ شهریورماه دستور داد که ارتش عراق تهاجم عمومی و سراسری خود را آغاز کند. دلیل عدم جواب دادن صحنیح به این تجاوزات، مسائل سیاسی حاکم بر کشور بود که در اوایل انقلاب حادث شده بود.

در مطالعه جنگ مربعه می‌تویم از نبردهای جنوب زیاد گفته شده است و در منطقه نبرد میانی یعنی منطقه عمومی کرمانشاه حق مطلب آن‌چنان که باید و شاید ادا نشده است، در این نوشته نبردهای بزرگ در ارتفاعات کرمانشاه به رشته تحریر در آمد.